

specifikace: Znehodnocení akcií akcionářů banky v důsledku nesprávného postupu při výkonu nucené správy.

§ 9 odst. 3 písm. c) cc) o.s.ř., ve znění účinném do 13. 3. 2000

§ 9 odst. 2 písm. j) o. s. ř.

Ncp 286/2022

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze jako soud nadřízený rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Františka Kučery a soudců Mgr. Martina Řezníčka a JUDr. Aleše Šťastného ve věci

žalobce: **Spolek menšinových akcionářů Agrobanky Praha, a.s., občanské sdružení**
IČO 66000084
sídlem Žukovského 887/4, 161 01 Praha 5
adresa pro doručování: Vlastina 888/34, 161 01 Praha 6, P.O.BOX 53
zastoupený advokátkou Mgr. Radkou Šimkovou
sídlem Trojická 1904/14, 128 00 Praha 2

proti

žalované: **Česká republika - Česká národní banka**, IČO 48136450
sídlem Na příkopě 864/28, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátem JUDr. Pavlem Dejlem, PhD., LL.M.
sídlem Jungmannova 745/24, 110 00 Praha 1

o náhradu škody,

vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 14 C 107/99, o určení věcné příslušnosti,

takto:

K projednání a rozhodnutí věci jsou v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou doručenou původně Obvodnímu soudu pro Prahu 1 dne 25. 5. 1999 domáhal náhrady škody ve výši 1 763 925 265,55 Kč s příslušenstvím. Žalobu odůvodnil tím, že členy žalobce jsou akcionáři Agrobanky Praha, a.s. (kteří splňují podmínky uvedené ve stanovách žalobce). Žalovaná je ve smyslu zákona o bankách osobou odpovědnou za provádění nucené správy v Agrobance Praha, a.s. Postupem nuceného správce v rozporu s povinnostmi vykonávat nucenou správu s odbornou péčí došlo ke znehodnocení akcií Agrobanky Praha, a.s., čímž byla akcionářům způsobena škoda.

2. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 14. 4. 1999, č. j. 14 Nc 259/99-52 bylo (mimo jiné) rozhodnuto, že věc se přikazuje z důvodu nutnosti k projednání a rozhodnutí Obvodnímu soudu pro Prahu 2 (dále i jen „předkládající soud“).
3. Předkládající soud předložil věc Vrchnímu soudu v Praze (dále i jen „nadřízený soud“) k rozhodnutí o věcné příslušnosti podle § 104a odst. 2, 5 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, s námitkou věcné nepřislušnosti vznesenou žalovanou. Žalovaná odůvodnila námitku tím, že předmětný spor se týká cenných papírů ve smyslu § 9 odst. 2 písm. j) občanského soudního řádu, a proto je k projednání a rozhodnutí věci v prvním stupni věcně příslušný Městský soud v Praze. V této souvislosti odkázala na aktuální judikaturu nadřízeného soudu, konkrétně usnesení ze dne 1. 12. 2021, sp. zn. Ncp 744/2021-317. Ve zmíněné věci se žalobce domáhá žalobou ze dne 12. 3. 2020 vůči státu náhrady škody spočívající ve znehodnocení akcií společnosti IPB, a.s. v souvislosti se zavedením nucené správy v IPB, a.s. Nadřízený soud vyslovil, že k projednání a rozhodnutí věci jsou v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy a nikoliv okresní soudy, u kterých byla věc vedena. Toto své rozhodnutí odůvodnil tím, že „v projednávané věci se žalobkyně domáhá na žalovaném náhrady škody, která jí měla být podle žalobních tvrzení způsobena znehodnocením akcií IPB, a.s. v důsledku nesprávného postupu příslušných orgánů státu. Z uvedeného vyplývá, že se jedná o spor týkající se cenných papírů - akcií (jejich znehodnocení). Příčina znehodnocení akcií není pro rozhodování o věcné příslušnosti soudu relevantní. K projednání a rozhodnutí sporu, který se týká akcií, jsou v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy podle speciálního ustanovení § 9 odst. 2 písm. j) o. s. ř. (i kdyby šlo o náhradu škody podle zákona č. 82/1998 Sb.)“.
4. Předkládající soud v překládací zprávě uvedl, že (také) je názoru, že není podle § 9 odst. 3 písm. c) cc) občanského soudního řádu, ve znění platném ke dni podání žaloby, věcně příslušný k rozhodnutí o náhradě škody spočívající v tvrzení o znehodnocení akcií žalobce v důsledku nesprávného úředního postupu podle zákona č. 82/1998 Sb.
5. Žalobce se k postupu předkládajícího soudu nevyjádřil.
6. V projednávané věci je třeba při rozhodování o věcné příslušnosti soudu vycházet z okolností, které tu byly v době zahájení řízení, to je ke dni 25. 5. 1999, a věcnou příslušnost posuzovat podle ustanovení o věcné příslušnosti účinných k tomuto datu, tedy podle zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v tehdy účinném znění (dále i jen „o. s. ř.“).
7. Řízení se koná u toho soudu, který je věcně příslušný. Pro určení věcné příslušnosti jsou až do skončení řízení rozhodné okolnosti, které tu jsou v době jeho zahájení (§ 11 odst. 1 o. s. ř.). Věcnou příslušnost zkoumá soud kdykoliv za řízení (§ 104a odst. 1 o. s. ř.).
8. Podle § 9 odst. 1 o. s. ř. k řízení v prvním stupni jsou zásadně příslušné okresní soudy.
9. Podle § 9 odst. 3 písm. c) cc) o. s. ř. krajské soudy rozhodují dále jako soudy prvního stupně ve věcech obchodních spory, bez zřetele na to, že nejde o obchody ve smyslu písmene a) či b), z právních vztahů týkajících se směnek, jiných cenných papírů nebo šeků, včetně sporů z vydaných směnečných (šekových) platebních rozkazů.
10. Podle § 9 odst. 2 písm. j) občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve sporech z finančního zajištění a sporech týkajících se investičních nástrojů a cenných papírů nebo zaknihovaných cenných papírů, i když se nejedná o investiční nástroje.
11. Standardní soudní rozhodovací praxe je dlouhodobě ustálena v názoru, že posouzení věcné příslušnosti soudů ve sporném občanském soudním řízení se odvíjí od předmětu řízení, který byl vymezen v žalobě žalobcem v rámci jeho dispozičního oprávnění s žalobou (k tomu usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 2. 2012, sp. zn. I. ÚS 3348/10).

12. Z okolností, které tu jsou (byly) v době zahájení řízení a které jsou rozhodné pro posouzení procesní otázky věcné příslušnosti soudu, se podává, že žalobce se domáhá peněžitého plnění z titulu náhrady škody spočívající ve znehodnocení akcií akcionářů Agrobanky Praha, a.s., která byla způsobena nesprávným (nezákonným) postupem nuceného správce v rámci uvalené nucené správy na Agrobanku Praha, a.s. Předmět sporu vymezený žalobcem v žalobě je tak sporem z právního vztahu týkajícího se výkonu nucené správy, při které došlo ke znehodnocení akcií akcionářů.
13. Okolnost, že škoda vznikla znehodnocením akcií, je pro určení věcné příslušnosti soudu v projednávané věci podružná (na rozdíl od sporu o věcnou příslušnost, která byla řešena zdejším nadřízeným soudem pod sp. zn. Ncp 744/2021).
14. Žalovaný (k němuž se připojil i předkládající soud) neodlišuje rozdílnou úpravu věcné příslušnosti v době podání žaloby v projednávané věci, která je rozhodná pro posouzení věcné příslušnosti v projednávané věci, a současnou (aktuální) úpravu věcné příslušnosti.
15. Podle úpravy věcné příslušnosti účinné ke dni podání žaloby v projednávané věci je věcná příslušnost krajských soudů (ohledně cenných papírů, mezi které patří akcie) založena (jen) ve sporech z právních vztahů, které se (samy) týkají cenných papírů.
16. Současná úprava věcné příslušnosti krajských soudů ohledně cenných papírů je širší, než úprava věcné příslušnosti v době podání žaloby. Současná úprava věcné příslušnosti (krajského) soudu (ohledně cenných papírů) je založena na tom, že postačí, že se spor i jen týká cenných papírů - například jejich znehodnocení (aniž by přitom muselo jít jen o spory z právních vztahů, které se samy týkají cenných papírů).
17. Projednávaná věc je sporem o náhradu škody z právního vztahu, který se týká nucené správy. Pro věcnou příslušnost (krajských) soudů vymezenou v době podání žaloby v projednávané věci tak nepostačuje, že samotná škoda měla podle žalobních tvrzení vzniknout znehodnocením akcií jako cenných papírů, ale pro posouzení věcné příslušnosti je zde rozhodující, že jde o (odpovědnostní) vztah týkající se nucené správy (když z tohoto vztahu nucené správy měla být způsobena škoda znehodnocením akcií).
18. Pro věcnou příslušnost (krajských) soudů vymezenou v současné době by bylo (je) naopak rozhodné, že by se spor i jen týkal cenných papírů - jejich znehodnocení.
19. Vrchní soud v Praze jako soud nadřízený proto z těchto důvodů rozhodl podle § 104a odst. 2 poslední věta o. s. ř. tak, že k projednání a rozhdnutí této věci jsou v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy.
20. Usnesením o věcné příslušnosti jsou účastníci a soudy vázáni (§ 104a odst. 7 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není odvolání ani dovolání přípustné.

Praha 27. dubna 2022

František Kučera
předseda senátu

